

De 'gewone' zonneboot van Abusir

Onlangs werd in Egypte een vrijwel complete 'zonneboot' opgegraven. Deze boot die door een team van Tsjechische archeologen werd ontdekt in de omgeving van Abusir, iets zuidelijker nog van Cairo gelegen dan het piramidecomplex van Gizeh, is 18 meter lang en lag in een aparte voor dit schip gegraven sleuf op ongeveer 40 meter ten zuiden van een graf. 'Dus niet bij een piramide of een koninklijke tempel maar bij een 'gewoon' graf'. Aldus de leider van het opgravingsteam Miroslav Barta. 'Dat maakt deze vondst extra bijzonder. Alle andere tot nog toe opgegraven boten, of restanten daarvan, hadden een duidelijke relatie met een farao'.

Eerdere bootvondsten

In 1954 ontdekten Egyptische archeologen bij Gizeh de begraven restanten van een eeuwen oude boot. Omdat boten in de magische en rituele literatuur van het oude Egypte altijd verbonden waren met de zonnegod Re en omdat het schip werd gevonden in de directe omgeving van de beroemde piramide van farao Cheops gaat men in het algemeen ervan uit dat deze 'zonneboot' een (belangrijke) rol speelde in het complexe begrafenisritueel van deze farao. Zo zou de boot volgens sommige geleerden gediend kunnen hebben om de overledene in staat te stellen naar het dodenrijk te reizen. Andere archeologen dachten dat de boot als zodanig een offer was, een boot die de dode kon gebruiken in het dodenrijk. Weer andere meenden dat dit de boot was waarmee het lichaam van de Farao naar zijn laatste rustplaats was gebracht. Sinds de vondst van deze eerste boot bij de piramide van Cheops is er vlak daarnaast nog een tweede boot gevonden die eveneens in redelijke staat verkeerde. En in de decennia daarna zijn er nog bij verschillende andere piramides en koninklijke tempels (bij voorbeeld naast de piramide van Unas in Sakkara en in de tempel van Toetmosis II in Luxor) plekken gevonden waar vermoedelijk

boten waren begraven. Die boten waren echter voor het grootste deel vergaan of in het verleden al vernield.

Belangrijk persoon

Het graf, in de buurt waarvan de recente bootvondst werd gedaan is van het type mastaba en stamt vermoedelijk uit de derde of het begin van de vierde dynastie (ongeveer 2500 v.Chr.). Ook het aardewerk dat in de omgeving gevonden werd wijst op een datering in die periode. Van het graf zelf is intussen een deel van de bovenbouw, een tweetal ondergrondse kamers en de entree van de schacht die naar de vermoedelijke grafkamer loopt opgegraven. Miroslav Barta: 'Helaas weten we nog niet aan wie dit graf heeft toebehoord. Maar gelet op de staat en de grootte van het schip moet het een belangrijk iemand zijn geweest. Misschien iemand uit de directe omgeving van de farao'. De zonneboot van Abusir is dankzij het hete woestijnzand waarin hij begraven lag, zeer goed geconserveerd. Zelfs het touwwerk waarmee delen van de boot aan elkaar waren bevestigd is nog aanwezig. 'Deze vondst kan ons veel leren over de manier waarop in het oude Egypte schepen werden gebouwd en ook over de rol die dergelijk schepen in het begrafenisritueel hebben gespeeld', aldus een zeer opgetogen Miroslav Barta. ◀

▲ Prof. Miroslav Barta bij de overblijfselen van de zonneboot van Abusir. (FOTO: CZECH INSTITUTE OF EGYPTOLOGY / V. DULIKOVA)